Begrunnelse for vedtak

132 kV-ledning Middagsåsen-Østerud, Middagsåsen transformatorstasjon og riving og reetablering av Østerud koblingsstasjon

Vestby og Våler kommuner i Akershus og Østfold fylker

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Tiltakshaver	Elvia AS
Referanse	202609243-15
Dato	01.10.2026
Ansvarlig	Anne Johanne Kråkenes
Saksbehandler	Jon Krogvold

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

NVE
Norges vassdrags- og energidirektorat

Innhold

Innhold 1

1 Bakgrunn 2

1.1 Innledning 2

1.2 Søknad om godkjenning av detaljplaner 4

1.3 Dokumentets innhold og struktur 4

2 Høring og innkomne uttalelser 5

2.1 Detaljplanen har vært på høring 5

2.2 Innspill til detaljplanen 5

3 NVEs vurdering av detaljplanen 6

3.1 Hva vurderer NVE? 6

3.2 Detaljplanlegging av arealbruk 9

3.2.1 Arrondering og istandsetting 9

3.2.2 Vegetasjonsskjerm 10

3.2.3 Midlertidige adkomstveier og kjørespor 11

3.2.4 Permanent adkomstvei 15

3.3 Forurensning 15

3.4 Naturmangfold 16

3.4.1 Hekkende rovfugl 17

3.5 Østerud koblingsstasjon 18

3.6 Oppsummering 19

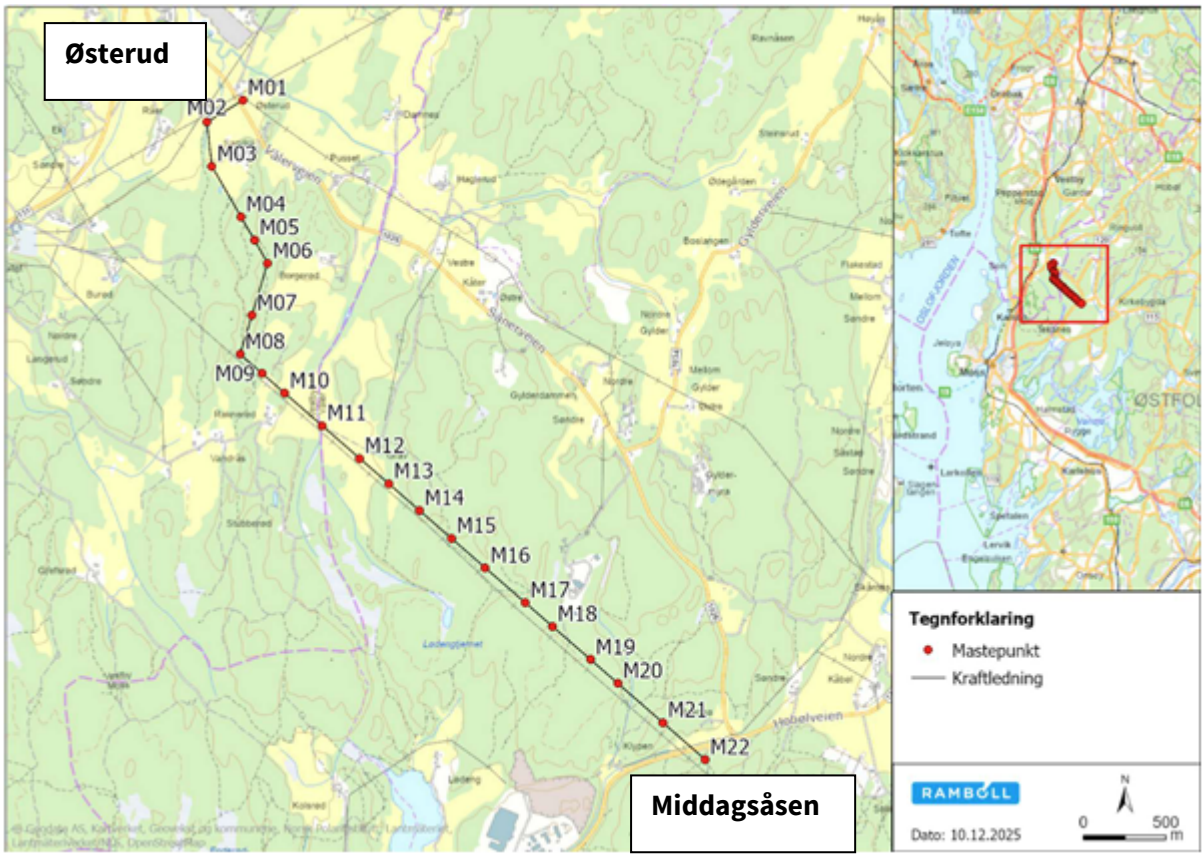
1 Bakgrunn

1.1 Innledning

Den 03.01.2024 fikk Elvia AS (heretter Elvia) konsesjon[1] fra NVE for å bygge følgende[2]:

- en ca. seks kilometer lang 47 (132) kV kraftledning mellom Såner 2 og Våler (heretter 132 kV Østerud-Middagsåsen)
- Våler transformatorstasjon (heretter Middagsåsen transformatorstasjon)
- Riving og reetablering av Såner 2 koblingsstasjon (heretter Østerud koblingsstasjon)
- Riving av 22 (47) kV ledning Såner 2-Torsholt (heretter 47 kV Østerud-Torsholt)

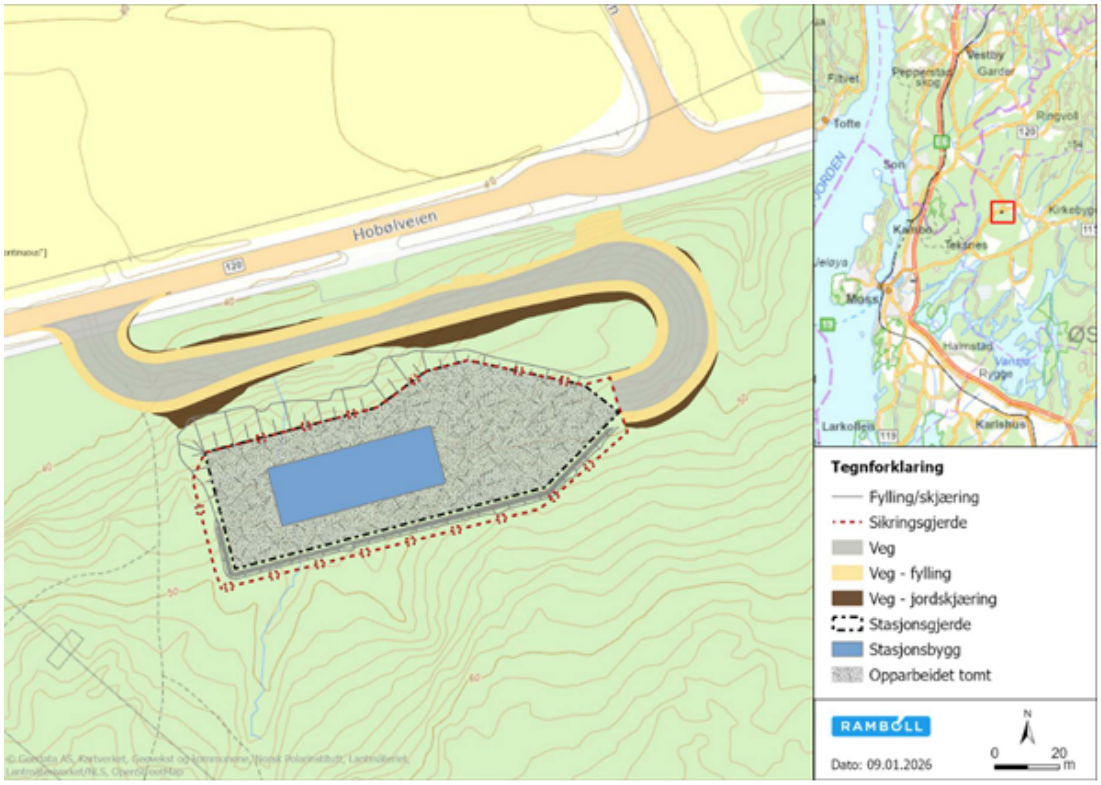
Konsesjonen ble gitt med begrunnelse forsyningssikkerhet og behov for oppdateringer i nettet i området. Tiltakene er vist i figurene under.

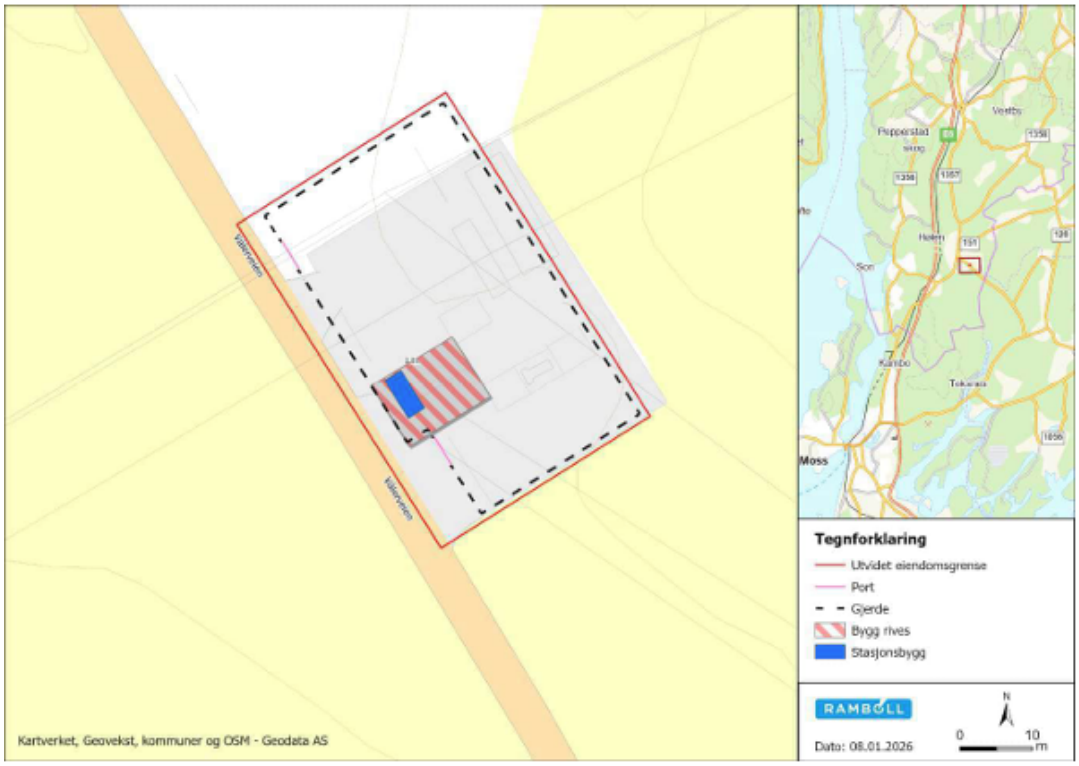
Figur 1 - Kart over traseen for ny 132 kV-ledning mellom Østerud-Middagsåsen. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026 med NVEs påtegning.

[1] NVE-ref.: 202006914-34

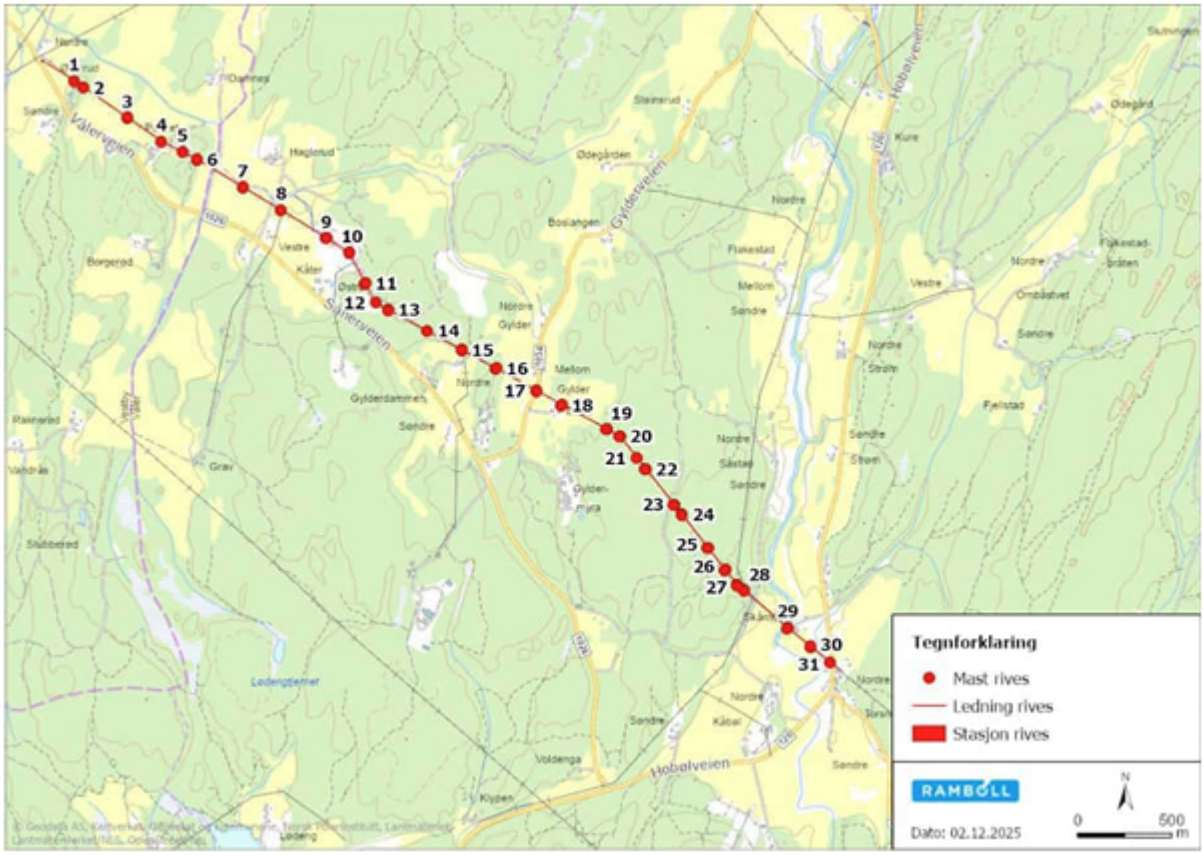
[2] Elvia har i detaljplanen endret benevnelsen på flere at stasjonene og ledningene. NVE har satt inn de nye i parentes i oversikten.

Figur 2 - Kart over Middagsåsen transformatorstasjon. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026

Figur 3 - Kart over riving og reetablering av Østerud koblingsstasjon. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026

Figur 4 - kart over riving av 47 kV-ledning Østerud-Torsholt. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026

1.2 Søknad om godkjenning av detaljplaner

Dere har den 13.04.2026 sendt NVE ulike detaljplaner for tiltakene det er gitt konsesjon til, i tillegg til en plan for riving av eksisterende Østerud koblingsstasjon og 47 kV-ledning Østerud-Torsholt. Dere søker nå om å få godkjent planene.

I tillegg til denne godkjenningen av detaljplanene må dere sørge for å skaffe dere nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Elvia er også ansvarlig for å innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

1.3 Dokumentets innhold og struktur

I dette dokumentet beskriver NVE vår samlede behandling av de tre detaljplanene. Først oppsummeres høringen og merknadene som har kommet inn. Deretter presenteres de vurderingene som er lagt til grunn for vedtakene som NVE har fattet i saken i dag.

NVEs vedtak i saken framgår av følgende dokumenter:

- Vedtak om godkjenning av detaljplan for en ca. 5,6 kilometer lang 132 kV-ledning Østerud-Middagsåsen (NVE-ref.: 202609243-12)
- Vedtak om godkjenning av detaljplan for Middagsåsen transformatorstasjon (NVE-ref.: 202609243-13)

- Vedtak om godkjenning av detaljplan for riving og reetablering av Østerud koblingsstasjon (NVE-ref.: 202609243-14)

2 Høring og innkomne uttalelser

2.1 Detaljplanen har vært på høring

I anleggskonsesjonen er det i vilkår nr. 10 blant annet satt krav om at dere skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere. I detaljplanene er det opplyst at involveringen er gjort gjennom informasjonsmøter og epost.

NVE sendte detaljplanene på høring 06.05.2026[3]. Fristen for å komme med innspill til detaljplanen var 29.05.2026. Elvia informerte grunneiere og rettighetshavere om høringen og fristen for å komme med innspill 12.05.2026.

Energiloven åpner for å ikke kunngjøre detaljplanen når det «finnes unødvendig».[4] Etter vår vurdering har detaljplanen betydning for en begrenset krets, og vi mener derfor det ikke er nødvendig med kunngjøring i tillegg til høring i denne saken.

2.2 Innspill til detaljplanen

Vi har mottatt tre uttalelser til detaljplanen. Innspillene er sammenfattet nedenfor. Uttalelsene ble oversendt til konsesjonæren for kommentering, og deres kommentarer datert 10.06.2026 er gjengitt i kursiv under den aktuelle uttalelsen.

Vestby kommune skriver i brev av 27.05.2026 at detaljplanen ivaretar kommunens interesser og de har ikke ytterligere kommentarer.

Elvia tar kommunens uttalelse til orientering.

Østfold fylkeskommune skriver i brev datert 29.05.2026 at deler av ledningstraseen berører arealer avsatt til næringsformål, og har merknader til riggareal og adkomst til nye Middagsåsen transformatorstasjon. De skriver at bruken forutsetter dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan, kommuneplanens arealdel, byggegrense etter vegloven samt tillatelse til ny avkjørsel fra fylkesvei 120. Fylkeskommunen opplyser at de vil stille seg negative til dispensasjon fra gjeldende reguleringsplan.

Når det gjelder avkjørsler, ønsker fylkeskommunen at en eksisterende avkjørsel (skogsvei) stenges og saneres, og at ny avkjørsel søkes og utformes på samme sted etter gjeldende krav. Det oppfordres også til å benytte eksisterende avkjørsler for midlertidige anleggsveier der dette er mulig. Slike anleggsveier er søknadspliktige.

Fylkeskommunen mener tiltaket er i strid med fastsatte byggegrenser og derfor krever dispensasjon etter vegloven, inkludert for adkomstveier. De mener også at detaljplanen ikke tilstrekkelig begrunner plasseringen av adkomsten til Middagsåsen eller dens avstand til fylkesveiens midtlinje. Fylkeskommunen er negative til foreslått plassering av rigg- og anleggsområde/lunneplass som berører regulert gang- og sykkelveg langs fylkesvei 120.

---

[3] NVE-ref. til høringsbrev: 202609243-3

[4] Energiloven § 2-2 femte ledd (lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.)

Konsesjonær kommenterer at de ikke kan se at det er forhold i uttalelsen fra fylkeskommunen som er relevant for detaljplansaken. Midlertidige anleggsveier vil etableres i eksisterende kjørespor/sleper og istandsettes etter endt anleggsarbeid.

Fylkeskommunen kommenterer en rekke forhold knyttet til konsesjonsgitte løsninger, noe som allerede er avklart i konsesjonsprosessen, herunder permanent arealbruk. Midlertidig arealbruk er presentert i detaljplanen. Elvia vil ikke endre på noen av de konsesjonsgitte tekniske løsningene.

Elvia minner om at energianlegg, inkludert bianlegg som adkomstveier, er unntatt plan- og bygningsloven og således ikke krever dispensasjon fra gjeldende kommuneplan eller reguleringsplan. I kartet i detaljplanen er det tegnet midlertidig riggområde over gang og sykkelveien. Elvia vil justere dette kartet slik at riggarealet ikke berører gang- og sykkelveien. Riggarealet vil videre bli gjerdet inn, slik at det ikke vil redusere trafikksikkerheten i anleggsfasen.

Akershus fylkeskommune skriver i brev datert 29.05.2026 at de forventer å bli involvert i videre planlegging av adkomster fra fylkesvei 1026 Vålerveien, riggplasser ved fylkesveien og der linja skal krysse fylkesveien. Det må søkes om tillatelse til graving og arbeid på fylkesvei, og om arbeidsvarsling. Videre kommenterer de at de skal varsles i god tid før anleggsarbeidene starter opp slik at de har mulighet til å sikre det automatisk fredede kulturminnet i området.

Videre skriver de at Såner 2 (Østerud) koblingsstasjon har høy arkitektonisk verdi og er et viktig landemerke innenfor det som er en hensynssone for kulturlandskap (H570 kulturmiljø) med bestemmelser i reguleringsplanen. Akershus fylkeskommune mener NVE ikke har vedlagt noen vurdering av bygningens kulturminneverdi. De konkluderer med at de vurderer å påklage vedtaket av detaljplanen dersom koblingsstasjonen ikke bevares. De mener det bør utarbeides et alternativt forslag som ser på muligheten for at ny infrastruktur plasseres inne i den gamle bygningsmassen.

Elvia kommenterer at vilkåret om å rive dagens bygg i Såner 2, fremgår av konsesjonen, ref. vilkår 16 «Riving av eksisterende anlegg» kulepunkt 2. Elvia mener dette ikke er gjenstand for diskusjon i behandlingen av detaljplanen. Tillatelsen ble gitt den 03.01.2024.

3 NVEs vurdering av detaljplanen

3.1 Hva vurderer NVE?

Formålet med en detaljplan er å sikre at dere som konsesjonær tar hensyn til miljø og landskap når anlegget bygges og driftes. I vår behandling kontrollerer vi at detaljplanen oppfyller aktuelle vilkår i konsesjonen. Vi vurderer og kommenterer også andre tema og forhold der konsesjonær eller høringsparter ønsker avklaring fra NVE.

Forhold som NVE mener er beskrevet på en god måte i detaljplanen, og som det ikke er kommet innspill til i høringen, blir ikke vurdert nærmere av NVE. Tabellen under gir oversikt over hvilke konsesjonsvilkår som er satt i konsesjonene, og som NVE mener er svart ut tilstrekkelig i detaljplan eller nærmere vurdert av NVE i dette dokumentet.

Tabell 1 – oversikt over vilkår i saken og om de er beskrevet detaljplanen eller nærmere vurdert av NVE i de kommende kapitlene.

Vilkårsformulering	**Henvisning til kapittel i detaljplanen**	**NVEs vurdering**
Hvordan mastene skal plasseres, og anleggsarbeidet gjennomføres, for å hensynta friluftsinteressene i området, herunder tur- og skiløyper.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.6	Detaljplanen oppfyller kravet.
Avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.3 **Detaljplan for Middagsåsen trafo** Kapittel 6.2.2	Detaljplanene oppfyller kravet. Se for øvrig NVEs vurdering av Akershus fylkeskommune sitt høringsinnspill om Østerud koblingsstasjon i kapittel 3.5
Hvordan inngrep i naturtypen med gammel barskog ved Borgerød, skal unngås under anleggsarbeidet.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.1 og 6.2.2	Detaljplanen oppfyller kravet.
Hvordan masteplasseringen kan tilpasses for å unngå inngrep i dyrket mark. Dersom master må plasseres på dyrket mark skal plasseringen drøftes med berørte grunneiere, herunder grunneier på Grav gård.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.7	Detaljplanen oppfyller kravet.
Hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses berørte jordbruksarealer. Dette omfatter både jordbruksarealer som berøres av nye anlegg og jordbruksarealer som berøres av ledningen som rives. Berørte grunneiere skal involveres i dette arbeidet, herunder grunneier på Grav gård.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.7 **Detaljplan for riving**	Se kapittel 3.2.3 for NVEs vurdering av vilkåret om tilpasning av anleggsarbeidet for berørte jordbruksarealer ifm. riving av ledningen.
Hvordan stikkrenner/kulverter skal dimensjoneres for å ta hensyn til fremtidig klimapåvirkning, herunder for omlegging av bekkene ved Våler transformatorstasjon.	**Detaljplan for Middagsåsen transformatorstasjon** Kapittel 3.1.2 og 6.2.14	Detaljplanen oppfyller kravet.

Hvordan forurensing av drikkevannsbrønnen ved Raknerød gård og bekken inn mot Såner 2 stasjon skal unngås i anleggsperioden. Risikoreduserende tiltak og tiltak som skal iverksettes dersom forurensing inntreffer skal beskrives.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.5, 6.2.8 og 6.3.2	Detaljplanen oppfyller kravet delvis. Se kapittel 3.3 for NVEs vurdering av vilkåret.
Dersom master skal plasseres innenfor byggegrense mot vei skal dette drøftes med fylkeskommunen, og beskrives i detaljplanen.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.12	Detaljplanen oppfyller kravet.
Avklare at ledningen, med tilhørende mastepunkter, kan bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot kvikkleireskred.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.9	Detaljplanen oppfyller kravet.
Beskrive hvordan master som må plasseres innenfor aktsomhetsområder for flom, herunder på strekningen mellom Rakerød og Grav gård, kan bygges for å minimere risikoen for flompåvirkning.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.9	Detaljplanen oppfyller kravet.
Våler transformatorstasjon skal ha en nøytral farge som er tilpasset omgivelsene for å redusere stasjonens synlighet, herunder fra Hobølveien og Voldenenga gård. Detaljplanen skal beskrive hvordan vilkåret oppfylles, herunder inkludere tegninger og beskrivelse av transformatorstasjons utforming og fasade, inkludert material- og fargevalg. Beskrivelsen i detaljplanen skal også inneholde en vurdering av hvorvidt det bør etableres vegetasjonsskjerm rundt stasjonen for å redusere stasjonens synlighet for omgivelsene.	**Detaljplan for Middagsåsen transformatorstasjon** Kapittel 2.9, 3.1.3, 5.1.1 og vedlegg 2	Detaljplanen oppfyller kravet delvis. Se kapittel 3.2.2 om NVEs vurdering av adkomstvei og vegetasjonsskjerm.
Elvia må kartlegge om de to nærmeste kjente hekkelokalitetene, og eventuelle alternative reirlokaliteter, er i bruk før anleggsarbeidet kan starte i området dersom det må foregå i hønsehaukens hekkeperiode. Kartleggingen skal gjennomføres innenfor hønsehaukens hekkeperiode, og resultatene fra kartleggingen skal beskrives i detaljplanen til tiltaket. Dersom undersøkelsene avdekker at hønsehauken hekker på lokaliteter i området, skal anleggsperioden tilpasses hønsehaukens hekkeperiode. Elvia må beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses for å unngå negative virkninger for hønsehauken.	**Detaljplan for 47 (132) kV Østerud-Middagsåsen** Kapittel 6.2.1	Se kapittel 3.4.1 for NVEs vurdering av vilkåret.
Elvia skal kartlegge forekomster av fremmede arter som kan spres i forbindelse med massehåndteringen og de øvrige	**Detaljplan for riving** Kapittel 3.2	Detaljplanen oppfyller kravet.

anleggsarbeidene og vurdere den tilhørende risikoen spredningen kan gi for skade på naturmangfoldet Kartleggingen skal gjennomføres på egnet tid av året og med utgangspunktet i gjeldende fremmedartsliste. Risikovurderingen skal baseres på fremmedartenes økologi og eventuelle arts- og naturtypeforekomster i området som kan bli negativt påvirket ved spredning. Elvia skal, basert på kartleggingen med den tilhørende risikovurderingen, vurdere hvilke tiltak de skal iverksette for å hindre negative virkninger for naturmangfoldet ved spredning av fremmede arter. Beskrivelsene skal inngå i detaljplanen. Tiltak i forbindelse med transport, samt rengjøring av maskiner og utstyr, skal inngå i beskrivelsen. Elvia skal kontakte landbruksmyndighetene for informasjon om floghavreforekomster i området og iverksette nødvendige tiltak dersom anleggsarbeidene kan medføre spredningsfare. Nødvendige tiltak skal beskrives i detaljplanen for tiltaket.		
Det skal lages en plan for rivingen av følgende anlegg: • Eksisterende 22 (47) kV ledning fra Såner 2 transformatorstasjon i Vestby kommune til Torsholt transformatorstasjon i Våler kommune. • Eksisterende stasjonsbygg i Såner 2 stasjon Planen skal forelegges NVE før arbeidene igangsettes, og den kan inngå i detaljplanen til tiltaket.	**Detaljplan for riving** Hele dokumentet **Detaljplan for riving og ombygging av Østerud koblingsstasjon** Hele dokumentet	Detaljplanene oppfyller kravet.

3.2 Detaljplanlegging av arealbruk

I anleggskonsesjonen ble det gitt tillatelse til å etablere en permanent anleggsvei for bygging av Middagsåsen transformatorstasjon. I tillegg til permanent arealbruk er det behov for midlertidig arealbruk som kjørespor, riggplasser, lunneplasser og vinsj- og trommelplasser. Både permanent og midlertidig arealbruk er vist i detaljplankartene. Godkjenningen gis under forutsetning av at midlertidige anleggsområder tilbakeføres til det opprinnelige etter bruk.

NVE minner om at planene ikke kan fravikes uten vår godkjenning, og at dersom arealbruken endres sammenlignet med det som er beskrevet i detaljplanene, må dere ta kontakt med NVE for å avklare endringen.

3.2.1 Arrondering og istandsetting

I anleggskonsesjonen er det stilt krav om at dere skal foreta en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene, som skal være ferdig senest to år etter at anlegget er satt i drift.

NVE mener det er positivt at NVEs veileder for terrengbehandling skal legges til grunn for istandsettingen. Vi mener videre at prinsippene i veilederen også bør ligge til grunn for øvrige aktiviteter og arbeid, og setter derfor vilkår om dette i vårt vedtak om godkjenning av detaljplanen.

NVE mener tiltakene som er beskrevet i detaljplanene for å redusere ulempene for miljø og landskap i forbindelse med skogrydding, er hensiktsmessige. Vi viser også til NVEs veileder «Skogrydding i kraftledningstraseer»[5], som omtaler mange av de samme tiltakene. NVE mener at tiltakene som er beskrevet i detaljplanene og veilederen bør følges i denne saken, og setter derfor vilkår om at NVEs skogryddeveileder skal legges til grunn når skog skal ryddes i forbindelse med anleggsarbeidet, drift og vedlikehold av anlegget.

Når et areal blir opparbeidet, mener NVE at det er viktig å rydde vegetasjon, mellomlagre masser i ranker og separere massefraksjoner for å lykkes med arrondering og istandsetting. For å klare å holde toppmassene adskilt fra resten av massene, oppfordrer vi dere til å sammen med entreprenøren finne en løsning på hvordan toppmassene kan mellomlagres, slik at det blir mindre sannsynlig at disse blander seg med andre masser. NVE viser til terrengveilederen referert til under for veiledning til hvordan å mellomlagre toppmasser.

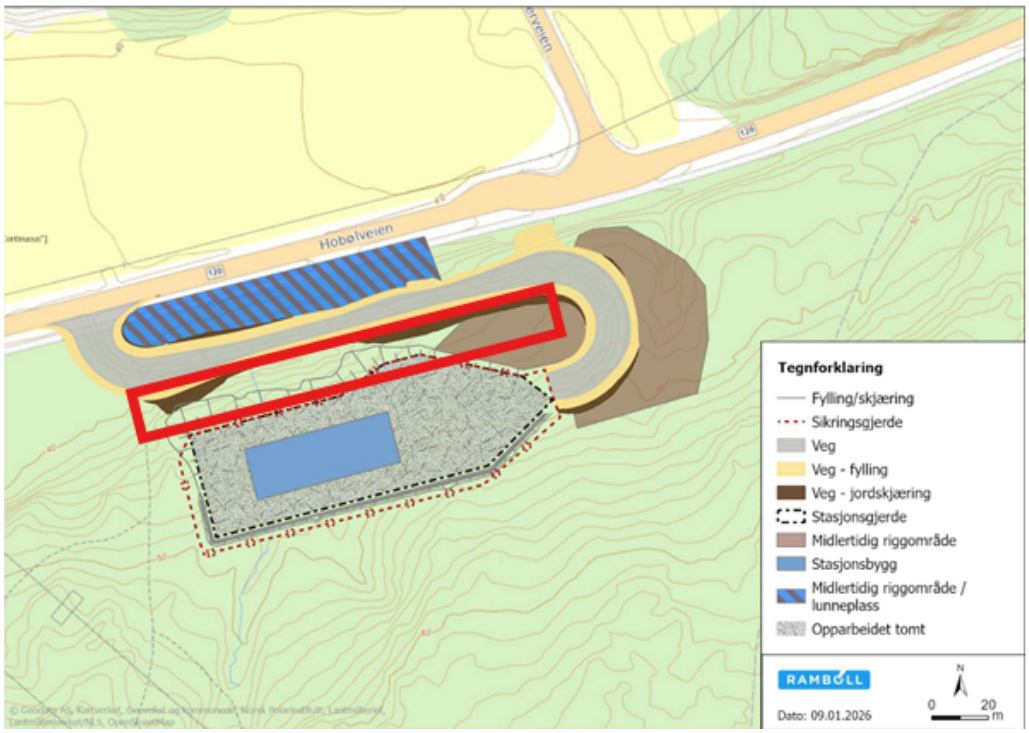
I forbindelse med arrondering og istandsetting er det viktig å få til overganger som er så like terrenget rundt som mulig. Vi viser i den forbindelse til «NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg»[6]. Veilederen beskriver blant annet at fyllinger skal mettes med finere masser under toppmassene, slik at toppmassene ikke vaskes ned i hull mellom sprengstein ved regnskyll eller snøsmelting. Toppmassene bør ikke klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering.

3.2.2 Vegetasjonsskjerm

Videre viser NVE til vårt notat «Bakgrunn for vedtak»[7] av 03.01.2024 kapittel 3.8.2 om at dere i detaljplanen skulle gjøre en vurdering av hvorvidt det bør etableres vegetasjonsskjerm rundt Middagsåsen transformatorstasjon for å redusere stasjonens synlighet for omgivelsene.

I detaljplanen for Middagsåsen transformatorstasjon skriver dere at det planlegges for at området mellom adkomstveien og stasjonen skal revegeteres naturlig. Dere mener det er lite rom for etablering av en vegetasjonsskjerm i dette området, og det er liten dybde på jordlaget som gjør etablering av vegetasjonsskjerming krevende. Dere skriver at skogen i området allerede er hugget, men det står igjen noen mindre trær og busker som det bør vurderes om det er mulig å beskytte i anleggsperioden, slik at de kan være en start i revegeteringen. Dere skriver likevel at for partiet mellom hovedveien og transformatorstasjonen vil det bli tilrettelagt for naturlig revegetering og skogsetablering som gror til over tid. Dette mener dere vil gi en god skjermende effekt.

[5] https://publikasjoner.nve.no/veileder/2016/veileder2016_02.pdf
[6] NVE Veileder Nr.2/2021 Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.
[7] NVE-ref.: 202006914-9

Figur 5 - Arealet der dere skriver at dere vil legge til rette for naturlig revegetering for å etablere en naturlig vegetasjonsskjerm på sikt, vist med rød firkant (NVEs markering). Kilde: detaljplankart for Middagsåsen transformatorstasjon datert 08.04.2026

NVE konstaterer at dere i tråd med konsesjonsvilkåret har gjort en vurdering av hvor vidt det bør etableres en vegetasjonsskjerm for skjerming av innsyn til transformatorstasjonen. Dere skriver at skogen er allerede hugget, og eksisterende busk og småtrær vil i all vesentlighet utgjøre en beskjeden vegetasjonsskjerm. Vi konstaterer at dere i detaljplan skriver at dere skal tilrettelegge for naturlig revegetering og skogetablering i partiet mellom hovedveien og transformatorstasjonen.

NVE mener det vil være mulig å reetablere vegetasjon i området mellom stasjonstomta og adkomstveien som kan ha en skjermingseffekt. For å oppnå dette mener NVE at dere bør være særlig påpasselige med å mette fyllingene markert med rød firkant i figur 5, samt tilføre godt med vekstmasse for å gi tilstrekkelig med jordsmonn for trær som etablerer seg. Etter NVEs vurdering kan slike tiltak legge til rette foretablering av rasktvoksende skogvegetasjon som bjørk og rogn. Imidlertid må vegetasjonsetableringen og skogetableringen dere skal legge til rette for, skjøttes, vedlikeholdes og følges opp i driftsfasen av anlegget. Vi oppfordrer dere til at oppfølgingen av vegetasjonsetableringen inngår som en del av deres internkontrollsystem for prosjektet.

3.2.3 Midlertidige adkomstveier og kjørespor

Adkomst på jordbruksarealer

I konsesjonens post nr. 10 punkt 5 er det satt vilkår om at detaljplanen skal beskrive og drøfte

> *Hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses berørte jordbruksarealer. Dette omfatter både jordbruksarealer som berøres av nye anlegg, og jordbruksarealer som berøres av ledningen som rives. Berørte grunneiere skal involveres i dette arbeidet, herunder grunneier på Grav gård.*

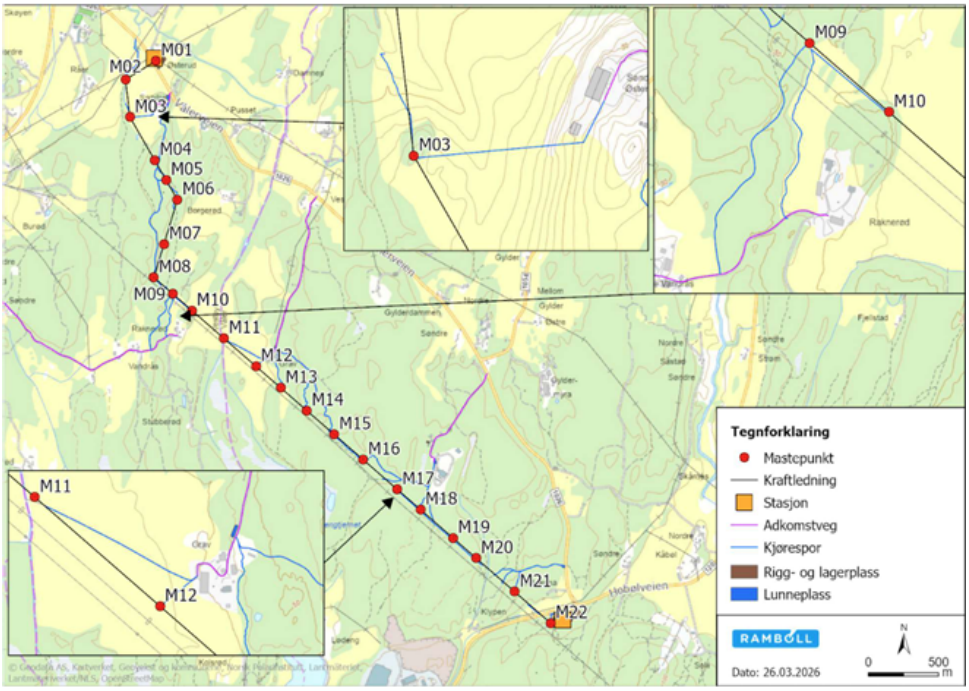
NVE konstaterer at dere i kapittel 6.2.7 i detaljplan for bygging av den nye 132 kV-ledningen Østerud-Middagsåsen har beskrevet prinsipper hvor dere skal tilpasse anleggsarbeidet på berørte jordbruksarealer. NVE konstaterer at dere har, slik vilkåret lyder, utarbeidet og forelagt en riveplan for riving av 47 kV-ledningen Østerud-Torsholt. NVE kan ikke finne beskrivelser i planen for hvordan dere skal tilpasse anleggsarbeidet til berørte jordbruksarealer i forbindelse med rivingen. NVE skal ikke treffe vedtak for denne planen, men anbefaler at dere i forbindelse med rivingen legger til grunn de samme prinsippene og avbøtende tiltakene som beskrevet i kapittel 6.2.7 som referert til over. Dette innebærer følgende:

- Traseene planlegges og gjennomføres slik at arealbeslag og jordpakking begrenses mest mulig, og berørte arealer skal istandsettes og tilbakeføres etter endt arbeid.
- All transport og aktivitet over dyrka mark skal begrenses til et minimum, og planlegges til perioder der jorda er tørr.
- Dersom arbeid må utføres når det ikke er tørt, skal det benyttes kjøresterke plater eller stokkmatter for å beskytte jorda mot skade og komprimering.

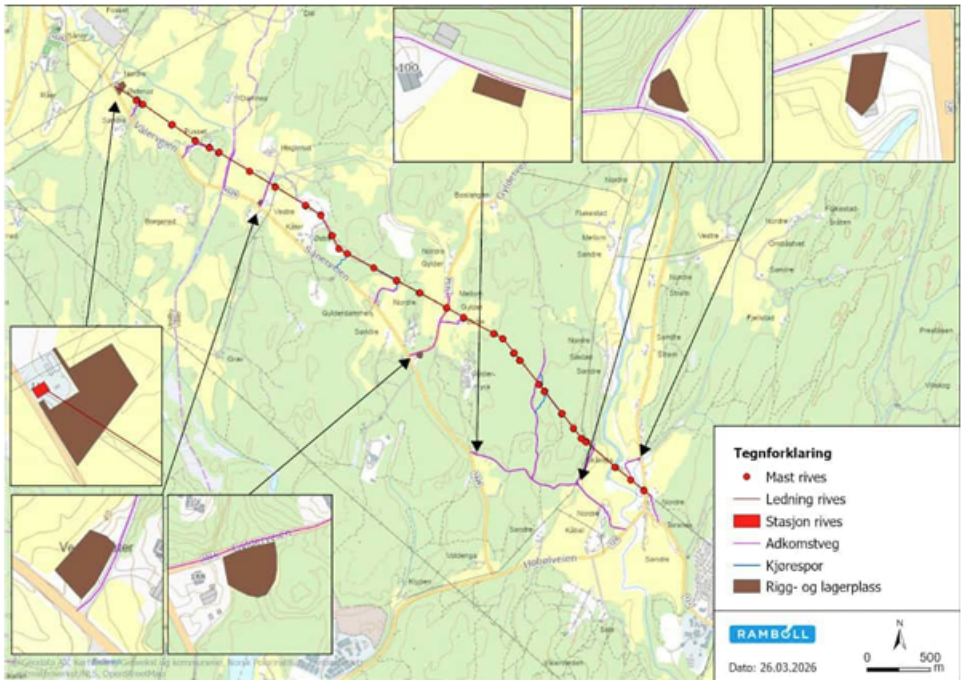
Kjørespor i terreng

I anleggsperioden vil det være nødvendig å transportere gravemaskin og annet utstyr ut i terrenget, inn til og langs kraftledningstraseen. For å begrense inngrep er NVE opptatt av at terrengtransport skal skje innenfor én trasé, og traseen omtales ofte som kjørespor. I tillegg til å benytte eksisterende veier, har dere beskrevet i 5.1.2 i detaljplanen for bygging av ny 132 kV-ledning Østerud-Middagsåsen, at det også er behov for transport i terrenget og opparbeidelse av midlertidige adkomstveier over jorder for tilkomst til mastepunktene.

En konsesjonær har rett til å ta seg fram i kraftledningstraseen innenfor rettighetsbeltet. For terrengtransport utenfor rettighetsbeltet har dere tegnet inn traséer for terrengtransport (kjørespor) i detaljplankartet, se kapittel 5.1.2 i detaljplanen for bygging av ny 132 kV-ledning Østerud-Middagsåsen og kapittel 2 og 4.2 i detaljplan for riving av 47 kV-ledning Østerud-Torsholt.

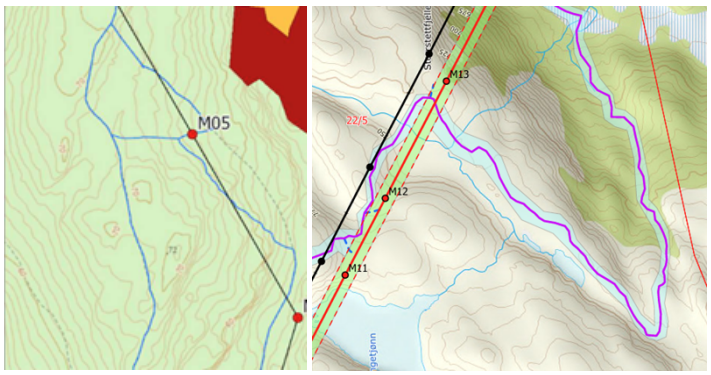
Figur 6 - Traseer for adkomstvei og kjørespor for bygging av ny ledning Østerud-Middagsåsen vist med lilla og blå linjer. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026

Figur 7 - Traseer for adkomstvei og kjørespor for riving av ledningen Østerud-Torsholt. Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026. Kartet viser også rigg- og lagerplasser.

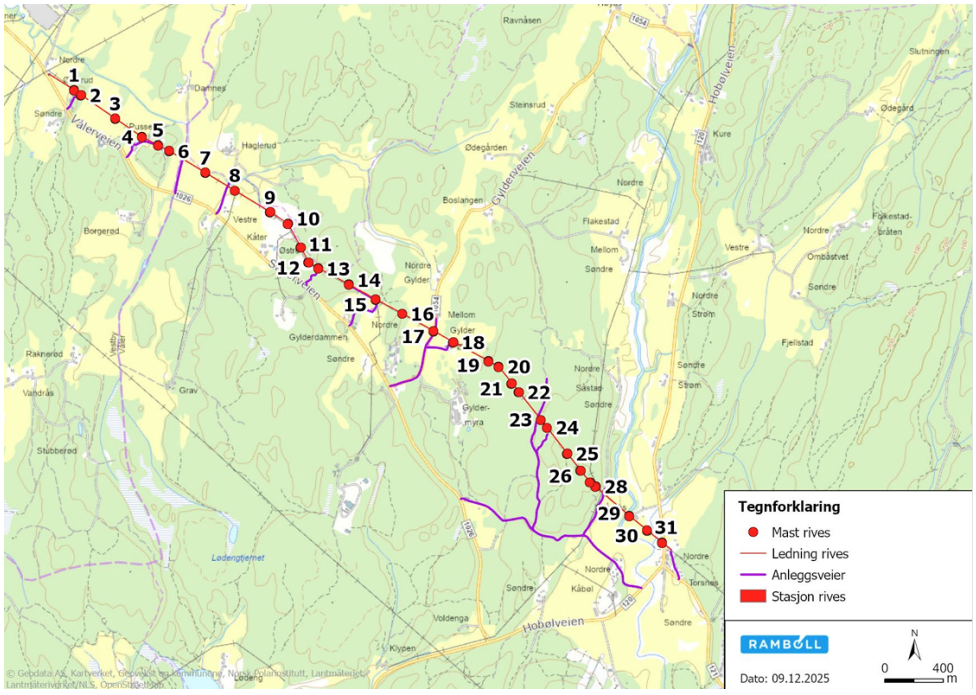
NVE erfarer at det i anleggsfasen kan bli nødvendig å justere tidligere godkjente kjørespor, fordi det først er når anleggsarbeidene er i gang, at entreprenøren og de som jobber med prosjektet blir kjent med terrenget. Da er det lettere å finne traseer som er bedre for miljø og landskap. NVE konstaterer at dere har søkt om traseer for kjørespor. Etter NVEs syn er ikke traseer for kjørespor det samme som korridorer for kjørespor, altså en korridor der dere innenfor et areal kan finne den

beste traseen for å plassere kjøresporet, se eksempel figur 8. NVE godkjenner traseene, og minner om at dersom det blir nødvendig å etablere kjørespor ut over traseene som godkjennes, må dere avklare slike endringer med oss før dere tar i bruk kjøresporet. Se veilederen vår for informasjon om behandling av endringer fra godkjent detaljplan.[8]

Figur 8 – Til venstre: eksempel fastsatt trase for kjørespor slik dere har beskrevet det i detaljplan. Til høyre: eksempel på korridor (lys blå bredt felt med lilla strek inni) med fleksibilitet på hvor det eksakte kjøresporet skal plasseres.

NVE konstaterer at dere i detaljplankartene for de ulike prosjektene har brukt noe ulik terminologi og fargekode for adkomstene frem til mastepunkter. NVE legger til grunn at adkomstveier er eksisterende veier som trenger mindre eller ingen utbedring før bruk. Kjørespor er adkomst i terreng, kun med mulighet for mindre terrengforsterkningstiltak ved behov. NVE legger derfor til grunn at traseene som i figur 9 er markert som «anleggsvei», omfatter både adkomstveier og kjørespor, og at det er figur 7 over som viser korrekt inndeling mellom disse.

Figur 9 – et annet detaljplankart for riving av ledningen Østerud-Torsholt der NVE legger til grunn at kjørespor er omfattet av begrepet "anleggsveier". Kilde: Elvia sitt detaljplankart datert 08.04.2026

[8] Detaljplan for energianlegg – endring av godkjent detaljplan.

NVE gjør oppmerksom på at standarden på kjøresporene skal være etter standarden beskrevet i vår terrengveileder. I avsnitt 3.3.3 i «NVEs veileder for terrengbehandling»[9] finner dere prinsipper for terrengtransport som reduserer terrenginngrep. For å minimere risikoen for terrengskader er det en fordel om terrengtransport foregår på frossen mark. Alternativt kan beltegående kjøretøy med lavt marktrykk benyttes. I områder med dårlig bæreevne og slitestyrke bør dere være spesielt oppmerksomme og vurdere avbøtende tiltak for å forebygge skade. Hvilke avbøtende tiltak som bør brukes, kommer an på typen kjøretøy og bakkens tilstand. Bløte kjørespor bør forsterkes umiddelbart, og dere bør så langt som mulig bruke det samme kjøresporet. Som beskrevet over skal kjøresporene fremgå av digitale kart, som kan legges inn i anleggsmaskinenes styringssystem. Alternativt kan traseene merkes fysisk i terrenget. Terrengtransport bør gjennomføres slik at det ikke oppstår erosjon ved etablering av kjørespor i for eksempel sidebratt terreng, eller ved kryssing av vassdrag og mindre bekker. Vi minner om at kjørespor er midlertidig arealbruk som skal istandsettes.

3.2.4 Permanent adkomstvei

I detaljplanen går det fram at den permanente veien som skal bygges til Middagsåsen transformatorstasjon vil etableres med avkjøring fra fylkesvei 120, Hobølveien.

Østfold fylkeskommune kommenterer i høringen at i nærheten av arealet hvor transformatorstasjonen planlegges etablert, finnes det allerede en avkjørsel til en skogsvei. Dersom det søkes etablert en ny avkjørsel i dette området, mener de at den eksisterende avkjørselen må stenges og saneres.

Elvia kommenterer at spørsmålet om avkjørsel allerede er avgjort i konsesjonssaken, og at de ikke ønsker å endre på noen av de tekniske løsningene de har fått konsesjon til.

NVE viser til at tillatelsen til adkomstveien, inkludert plassering av denne, er gitt etter energiloven. Dersom Østfold fylkeskommune mener den eksisterende skogsbilveien må stenges og saneres nå som det kommer en ny avkjørsel i nærheten, er dette et anliggende som må besluttes mellom fylkeskommunen og veieier. Vi vil ikke kommentere noe ytterligere på dette.

Vi bemerker det imidlertid som positivt at Elvia tar fylkeskommunens innspill til følge, om å hensynta gang- og sykkelveien som ligger i reguleringsplanen når de skal etablere lunneplassen langs fylkesvei 120.

Når det gjelder spørsmålet om reguleringsplan, minner NVE om at siden anlegget har konsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven.[10] Det betyr at dere ikke trenger å søke dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling for stasjonen og adkomstveien.

3.3 Forurensning

I anleggskonsesjonen post nr. 10 punkt nr. 7 er det satt følgende vilkår om at detaljplanen skal beskrive og drøfte:

[9] NVE Veileder Nr.2/2021 Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.

[10] Plan- og bygningsloven § 1-3 (lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling).

Hvordan forurensing av drikkevannsbrønnen ved Raknerød gård og bekken inn mot Såner 2 stasjon skal unngås i anleggsperioden. Risikoreduserende tiltak, og tiltak som skal iverksettes dersom forurensing inntreffer, skal beskrives.

I kapittel 6.2.5 om «vannmiljø» i detaljplanen for bygging av ny ledning Østerud-Middagsåsen, har dere beskrevet gode tiltak for å forhindre forurensning av bekken som renner inn mot Østerud koblingsstasjon.

I samme detaljplan kapittel 6.2.8 har dere skrevet at det er liten risiko for at anleggsarbeid i tilknytning til bygging av ny kraftledning vil påvirke private drikkevannskilder. Videre har dere lagt opp til å gjennomføre følgende tiltak: «*før anleggsstart vil det allikevel gjøres en vurdering om enkelte private vannkilder kan bli utsatt for påvirkning fra tiltaket. I slike tilfeller vil det vurderes tiltak som kan sikre vannkilden, i tillegg vil det tas vannprøver før anleggsarbeidet begynner. Dette for å ha dokumentasjon og et sammenligningsgrunnlag ved eventuelle spørsmål rundt vannkvalitet som følge av arbeidet.*»

NVE mener det er positivt at dere vil ta vannprøver for å kunne dokumentere før-tilstand. Etter NVEs vurdering har dette tiltaket imidlertid ingen preventiv effekt mot at forurensning faktisk kan skje, noe som var intensjonen med vilkåret i anleggskonsesjonen. Selv om faren for forurensning er vurdert av dere til å være liten, kommer det ikke tydelig frem noe begrunnelse for den vurderingen. Vi kan ikke se at dere har beskrevet risikoreduserende tiltak for å unngå forurensning til drikkevannsbrønnen ved Raknerød gård. Det er heller ikke gjort en vurdering av hvorfor dere ikke kan beskrive og drøfte vilkåret i detaljplan.

NVE vurderer at detaljplanen ikke svarer ut vilkåret i konsesjonen tilstrekkelig. NVE minner om at det er den som driver aktivitet som kan medføre forurensing må sørge for nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avbøte virkningene av en eventuell forurensing. Den ansvarlige har videre plikt til å gjennomføre tiltak ved akutt fare for forurensing eller fare for slik forurensing. NVE vurderer at vilkåret ikke er oppfylt, og minner om at dere må forelegge for NVE nødvendig informasjon før dere setter i gang med anleggsarbeidet for 132 kV-Østerud-Middagsåsen. NVE gjentar derfor konsesjonsvilkåret i vedtaket om godkjenningen av detaljplan for 132 kV-Østerud-Middagsåsen[11].

3.4 Naturmangfold

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen i NVEs notat «Bakgrunn for vedtak»[12], datert 03.01.2024. I arbeidet med detaljplanen skriver dere at dere har innhentet oppdatert informasjon fra Statsforvalteren. NVE har gjort egne søk i databaser som Naturbase, Artsdatabanken og kulturminnesøk den 08.09.2026 og bekrefter at det ikke er nye funn utover det som er beskrevet i detaljplan. Med unntak av hensynet til hekkende rovfugl (se kapittel 3.4.1. under), mener vi vurderingene av naturmangfold i detaljplanen bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og at vurderingene er tilstrekkelig konkrete og dekkende for tiltaket.

I anleggskonsesjonen er det satt vilkår som gjelder naturmangfold, inkludert om hekkende hønsehauk. I avsnittene nedenfor vurderer vi de aktuelle vilkårene.

[11] NVE-ref.: 202609243-12

[12]NVE-ref.: 202006914-9

3.4.1 Hekkende rovfugl

I konsesjonens post nr. 12 er det satt vilkår om følgende:

> *Elvia må kartlegge om de to nærmeste kjente hekkelokalitetene, og eventuelle alternative reirlokaliteter, er i bruk før anleggsarbeidet kan starte i området dersom det må foregå i hønsehaukens hekkeperiode. Kartleggingen skal gjennomføres innenfor hønsehaukens hekkeperiode. Resultatet fra kartleggingen skal beskrives i detaljplanen til tiltaket. Dersom undersøkelsene avdekker at hønsehauken hekker på lokaliteter i området, skal anleggsperioden tilpasses hønsehaukens hekkeperiode. Elvia må beskrive i detaljplanen hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses for å unngå negative virkninger for hønsehauken.*

I NVEs notat «bakgrunn for vedtak» av 03.01.2024 er det oppgitt at Vestby kommune har registrert to ulike hekkelokaliteter for hønsehauk om lag én kilometer fra traseen til kraftledningene mellom Østerud og Middagsåsen. Dere skriver i kapittel 6.2.1 i detaljplanen for den nye 132 kV-ledningen at dere har vært i kontakt med Statsforvalteren per epost 22.10.2025 om hekkelokaliterer. Dere skriver at Statsforvalteren konstaterer at det ikke er registrert funn av arter i databasen for sensitive artsdata i det aktuelle området nær traseen. Dere skriver derfor at dere ikke lengre anser vilkåret om å kartlegge hekking før anleggsstart og ev. legge inn vilkår i forbindelse med anleggsarbeidet, som relevant.

NVE mener det er positivt at dere har vært i kontakt med Statsforvalteren i forbindelse med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget til utarbeidelse av detaljplanen. Likevel mener vi at manglende nye registrering i databasen for sensitive artsdata, ikke tilsier fravær av hekking. For å kunne si noe om hekkeforekomster i området må det gjennomføres en fagkyndig kartlegging i henhold til NVEs vilkår, som undersøker bruken av de to hekkelokalitetene kommunen er kjent med, og eventuelle alternative reirlokaliteter, før anleggsarbeidene kan starte.

NVE konstaterer at dere ikke har gjennomført kartlegging av hekkelokaliteter til hønsehauk i tråd med vilkåret, eller beskrevet hvordan anleggsarbeidet skal tilpasses for å unngå negative virkninger på hønsehauken dersom det dokumenteres hekking. Etter NVEs vurdering foreligger det ikke tilstrekkelig kunnskap til å kunne konkludere med at det ikke forekommer hekking i reirlokalitetene i nærheten av tiltaksområdet. Det kan heller ikke utelukkes at hønsehauk vil ta i bruk reirlokalitetene i hekkesesongen 2027.

NVE er også kjent med at det har blitt gjennomført en kartlegging av hønsehauk og musvåk i forbindelse med utbyggingen av Langerud koblingsstasjon i 2025 og 2026. Kartleggingen overlapper med influensområdet til Elvias ledning Østerud-Middagsåsen. Kartleggingen dokumenterte hekkeaktivitet for musvåk innenfor en radius av 500 meter til der anleggsarbeidene med ledningen Østerud-Middagsåsen skal finne sted. Musvåk er, på lik linje med hønsehauk, sensitiv for støyende arbeider under hekkeaktivitet og hekking. For musvåk og hønsehauk anbefaler Multiconsult i sitt notat – Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl (Multiconsult 2018)[13] en minsteavstand på 500 meter mellom anleggsaktivitet og hekkelokalitet for å minimere sjansen for forstyrrelser.

[13] https://www.mynewsdesk.com/no/multiconsult/documents/anbefalte-hensynsoner-for-saarbare-arter-av-fugl-77716 (link hentet 10.09.2026)

Den nye kunnskapen om naturmangfold viser, etter NVEs vurdering, at ledningen vil kunne ha større negativ innvirkning på rovfugl enn det som var kjent på konsesjonstidspunktet. NVE mener det foreligger ny informasjon i saken som understøtter vilkårets hensikt med å kartlegge hekkeaktivitet for å kunne tilpasse anleggsperioden for å unngå forstyrrelse av hekkeaktivitet. NVE er derfor uenig Elvias vurdering om at vilkåret i konsesjonen om å kartlegge hekkende hønsehauk ikke lengre er relevant. Vi vurderer at detaljplanen ikke svarer ut vilkåret om å kartlegge hekkende av hønsehauk.

På bakgrunn av den nye informasjonen om hekkeaktivitet for musvåk, og for å ivareta hensynet til sårbare arter av rovfugl, vil NVE for godkjenningen av detaljplanen for bygging av ny 132 kV-ledning Østerud-Middagsåsen stille følgende vilkår:

> *Hvert år før oppstart av anleggsarbeid på kraftledningen mellom mast 1-10, skal Elvia innenfor en radius på 500 meter fra senterlinjen kartlegge om det forekommer hekking av hønsehauk og musvåk. Kartleggingen skal gjennomføres av fagkyndig personell i løpet av perioden der det er mulig å påvise påbegynt hekkeaktivitet. Støyende anleggsarbeid på kraftledningen i denne perioden skal ikke påbegynnes før fravær av hekking er dokumentert. Dersom hekkende musvåk og/eller hønsehauk påvises, skal Elvia tilpasse perioden for det støyende anleggsarbeidet for å unngå aktivitet i det aktuelle området i hekkeperioden til de kartlagte artene av rovfugl. Dersom Elvia ikke planlegger støyende anleggsarbeid på kraftledningen i løpet av hekkeperioden mars-juli, er det ikke behov for kartlegging det aktuelle året.*

I henhold til fremdriftsplanen dere illustrerer i detaljplanen, skal anleggsarbeidene i forbindelse med byggingen av ledningen starte Q4 2026, altså utenfor rovfuglenes hekkesesong. NVE legger derfor til grunn at det er først fra og med 2027 at vilkåret for detaljplangodkjenningen blir aktuelt.

3.5 Østerud koblingsstasjon

I konsesjonen er det gitt tillatelse til å bygge om Østerud koblingsstasjon. Dette innebærer at det er gitt tillatelse til at den eksisterende koblingsstasjonen skal rives. Akershus fylkeskommune er uenige i at Østerud koblingsstasjon skal rives. De skriver at stasjonen har høy arkitektonisk verdi og er et viktig landemerke innenfor det som er en hensynssone for kulturlandskap (H570 kulturmiljø) med bestemmelser i kommuneplanen. De mener NVE ikke har vedlagt noen vurdering av bygningens kulturminneverdi, og vurderer å påklage vedtaket av detaljplanen dersom koblingsstasjonen ikke bevares. De mener det bør utarbeides et alternativt forslag som ser på muligheten for at ny infrastruktur plasseres inne i den gamle bygningsmassen.

Elvia kommenterer at rivingen er avklart i konsesjon, og at rivingen derfor ikke er gjenstand for diskusjon i forbindelse med detaljplanbehandlingen.

NVE konstaterer at Akershus fylkeskommune er uenig i at Østerud koblingsstasjon skal rives, og at de mener at NVE må tillegge mer vekt til bygningens arkitektoniske verdi. Da NVE behandlet søknad om konsesjon, var riving av Østerud koblingsstasjon en del av søknaden. NVE kan ikke se at daværende Viken fylkeskommune ved avdeling for kulturarv, ga innspill til bygningens arkitektoniske verdi, ei heller kom med forslag til bevaring.

Det følger av NVEs forvaltningsansvar å følge opp kraftoverføringens kulturminner som er vurdert til å ha nasjonal verdi. NVE har hatt forslag til listeførte kulturminner til revidering i 2022-2023. Viken fylkeskommune kom i den anledning ikke med forlag til at Østerud koblingsstasjon skulle føres opp på listen. Det var heller ingen andre instanser som kom med forslag om dette.

Figur 10 - Østerud koblingsstasjon. Kilde: Elvia sin detaljplan for reetablering av Østerud koblingsstasjon datert 08.04.2026.

NVE mener fylkeskommunen har hatt god anledning til å komme med innspill til saken om riving av koblingsstasjonen da denne var til konsesjonsbehandling. Tillatelsen til å rive Østerud koblingsstasjon ble gitt i NVEs vedtak av 03.01.2024. Vedtaket ble ikke påklaget av fylkeskommunen eller andre. Elvia som konsesjonær har ikke anledning til eie eller drifte bygninger som ikke er nødvendige for driften av det elektriske anlegget. NVE mener det ikke har kommet fram nye opplysninger som gir grunnlag for at NVE skal vurdere riving av stasjonen på nytt. Tillatelsen til å rive anlegget er gyldig, og det er detaljplanen for hvordan anlegget skal rives og reetableres vi behandler i dette vedtaket.

NVE bemerker i detaljplanen for Østerud koblingsstasjon at arbeidene med koblingsstasjonen ikke skal påbegynnes før i begynnelsen av 2028. NVE oppfordrer derfor Elvia til å opprette en dialog med fylkeskommunen slik at fylkeskommunen ved ønske, kan få tilgang til å dokumentere bygget før rivearbeidene starter.

3.6 Oppsummering

NVE vurderer at detaljplanene er et gode utgangspunkt for hvordan byggingen av anleggene skal foregå, og at tiltakene beskrevet i detaljplanene vil være med på å begrense ulemper som utbyggingen kan medføre. NVE har i godkjenningen av detaljplanene satt vilkår for å sikre en begrensning av ulemper for allmenne interesser og miljø. Vilkårene er presentert i vedtaksbrevene listet opp i kapittel 1.3 i dette dokumentet. NVE minner også om at detaljplanene ikke kan fravikes uten vår godkjenning.